

Vedlegg

Husaby - delark 8

Kulturmiljøplan for 2022-2032
Hensynssoner

SKAUN
KOMMUNE

Områdebeskrivelse

På Husaby ligger restene etter et gårdsanlegg med gamle kirkeruiner. Gården er mest kjent som høvdingsete for Einar Tambarskjelve, men gården har vært storgård både før og etter Einar Tambarskjelves tid.

Det er lite igjen av den opprinnelige gården, men på stedet kan man se omrisset av den gamle gardskirka som det anslås at ble bygd ca. år 1040. Ruinene står igjen og viser hvor kirka har ligget. Ved siden av er det reist en bauta til minne om Einar Tambarskjelve.

I Kulturminnesøk bli kirkeruinen på Husaby beskrevet slik:

Ruin av lite privatkapell med kor og skip. Utvendig størrelse på skipet ca 12 x 9 m, på koret ca 5 x 6 m. Ø-hjørna på skipet har halvmeterbrede utspring, muligens for å gi plass til alternisjer. Bevert murhøyde opptil 50 cm.

Hensynssoneområdet på Husaby strekker seg ut over den tomte som kirkeruinen ligger på og dekker hele eller deler av følgende gnr/bnr: 51/59, 51/81, 50/29 og 50/2.

I denne hensynssone har vi klassifisert området slik:

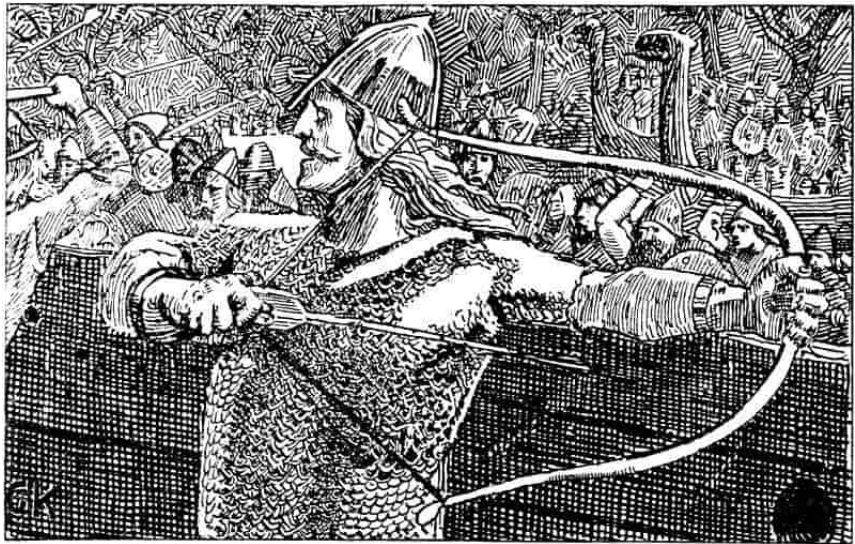
- Gnr/bnr 51/59 verneklasse A.
- Hele eller deler av gnr/bnr 51/81, 50/29 og 50/2) er gitt verneklasse C, se kart.

Historikk og kulturminneverdier

Husaby er det kulturminnet i kommunen som det knytter seg flest historier til, og også det kulturminnet i Skaun som er mest kjent utenfor egne kommunegrenser. Etersom stedet var høvdingsete for Einar Tambarskjelve, var gården en av Trøndelags sterkeste og viktigste maktbaser i lengre perioder.

Kirka på Husaby ble trolig bygd noe før Skaun kirke. Det kan derimot ha vært ei trekirke på Husaby før denne kirka ble reist. Ruinene etter gårdskirka på Husaby er i dag et viktig symbol for makta som var samlet der på 1000–1200 - tallet. Arkeolog og historiker Øystein Ekroll har omtalt Skaun kirke og kirka på Husaby som «søsterkyrkjene i Skaun» og har vist til at det er få andre bygder i landet som har hatt to steinkirker bygd i samme periode.

På området synes i dag hovedsakelig tuftene etter den gamle gardskirka, ei stor steinhelle og minnestøtta over Einar Tambarskjelve, reist i 1950 av Ungdomslaget Tambarskjelve.

Husaby var det andre stedet i Norge som hadde

vitenskapelige historiske utgravinger, disse fant sted i 1848 etter initiativ fra den da nystartede lokalavdelingen av Fortidsminneforeninga i Trondheim. Den som ledet utgravningene, var Conrad Nicolai Schwach. Det var også utgravinger på Husaby i perioden 1947-1950.

Conrad Nicolai Schwach (1848) nevner i sine utgravingsnotater fra 1848:

“Da Steengulvet [i kirkeruinens kor] var optaget, forefandtes et Jordlag omtrent 1 Alen tykt, og derunder atter et Gulv; Men dette bestod af Leerskjertavler, der ved opbrydningen gik i Smaastykker. Ved fortsat gravning under dette Gulv fandtes et meget forvitret Laarbeen af en Oxe, Tandene af en Hest, en meget forrustet Meisel af Jern, samt et noget mindre forrustet Knivsblad med Stilk, der har gaaet gennem et Træskaft, hvoraf lidt Trøske var igjen, og som i Ænden har været befæstet med en endnu tilstedeværende Kobberplade”.

Som høvdingesete for Einar Tambarskjelve ble Husaby omtalt i Snorres kongesagaer, og stedet vil for all tid være forbundet med han. I Store Norske leksikon blir Einar omtalt slik:

Einar Tambarskjelve var en norsk stormann fra Trøndelag. Einar var en av lederne for lendmannsopposisjonen mot Olav Haraldson (Olav den hellige). Han var sønn av Eindride Styrkårsen fra Gimsan i Gauldalen. Einar skal ha vært en utmerket bueskytter, og etter islandsk-norsk folketradisjon fikk Einar tilnavnet Tambarskjelve etter sin buestreg (pQmb).

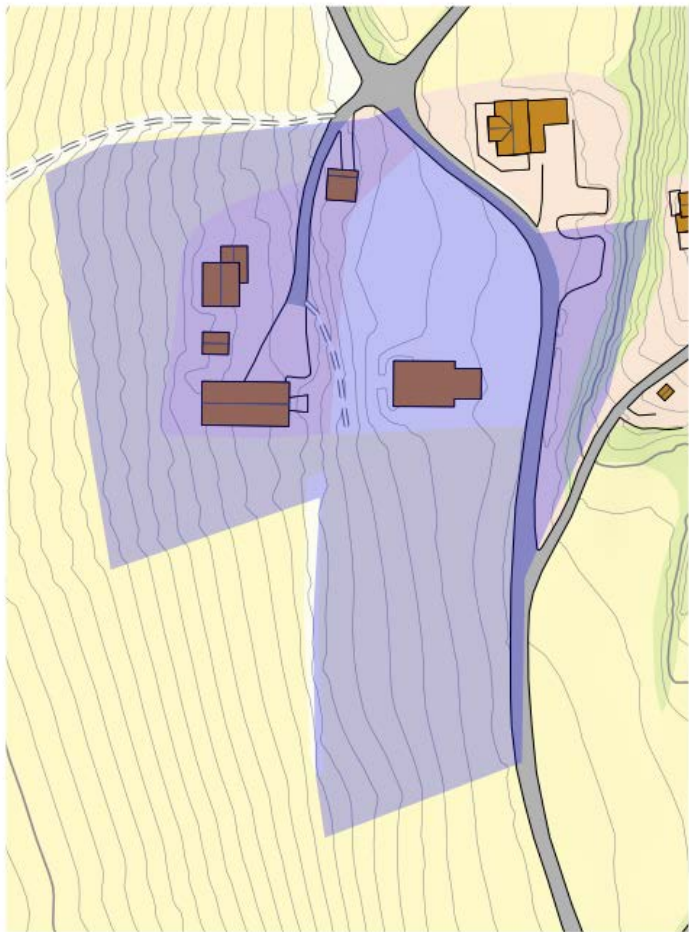
Husaby i litteraturen

Husaby vil også for all tid bli knyttet til Kristin Lavransdatter. Sigrid Undsets hovedverk med handling fra Skaun og fra Sel ga henne en Nobelpris i litteratur. I romanen bor Kristin Lavransdatter på Husaby med husbonden Erlend Nikulassøn.

Årlig arrangeres kulturfestivalen Kristin på Husaby, som tar utgangspunkt i historier fra Husaby og litteraturen skapt av Undset.

Hensynssone, kulturmiljø og landskap

I kommuneplanens arealdel er det lagt inn flere hensynssoner for bevaring av kulturmiljøer og bygninger. Hva en hensynssone er, ligger i begrepet. Kommunen skal påse at det tas hensyn til kulturminneverdier i områdene som er markert som hensynssone.

For dette området er følgende bestemmelse foreslått innarbeidet i kommuneplanen:

Kulturminner, historiske hageanlegg og bygningsmiljøer, samt vegetasjon og landskap med kulturhistorisk verdi, skal søkes bevart. Det skal legges vekt på verneverdi og sammenhengen kulturminnene inngår i. Nye tiltak skal ha en bevisst plassering og utforming i forhold til kulturmiljøet/kulturminnet det blir en del av og tilpasses dette.

Her er det viktig å presisere at Kulturminneloven går foran denne bestemmelsen, på den delen av hensynssoneområdet som er automatisk fredet.

I kommunedelplanen for kulturminner og kulturmiljøer beskrives klassifiseringen av bygninger med antikvarisk verdi som følger:

Klasse A - svært høy antikvarisk verdi

Dette er i hovedsak bygninger og anlegg med nasjonal verdi. Klasse A omfatter bygninger som er sjeldne på en eller flere måter og forutsettes bevart mest mulig slik de er. En kan ikke forvente å kunne gjøre endringer av betydning.

Klasse B - høy antikvarisk verdi

Dette er i hovedsak bygninger og anlegg med regional verdi, og som er sjeldne på en eller flere måter. Bygninger i klasse B forutsettes bevart mest mulig slik de er. En kan ikke forvente å kunne gjøre endringer av betydning når det gjelder eksteriøret. Nødvendige tilpasninger for å sikre fortsatt bruk vil kunne være akseptable så lenge de gjennomføres på antikvariske premisser.

Klasse C - antikvarisk verdi

Dette er bygninger og anlegg som i noen grad har antikvarisk verdi, og der det i vurderingen også er tatt hensyn til miljøskapende betydning og bygningens verdi som del av et større bygningsmiljø. For bygninger i klasse C kan det vurderes utvendige endringer i noen grad dersom kulturminneverdier hensyntas. Eventuelle tiltak må vurderes i hver enkelt sak og sees i sammenheng med omliggende miljø.

Plan - og bygningsloven

Gjennom plan og bygningsloven § 31-1 er kommunene pålagt "*ivaretagelse av kulturell verdi ved arbeid på eksisterende byggverk. Ved endring av eksisterende byggverk, oppussing og rehabilitering, skal kommunen se til at historisk, arkitektonisk eller annen kulturell verdi som knytter seg til byggverkets ytre, så vidt mulig blir bevart*".

Litteraturliste

Einar Tambarskjelve – fra Store Norske leksikon [Einar Tambarskjelve – Store norske leksikon \(snl.no\)](#)

Kulturminnesøk - [kulturminnesøk.no](#)

Skaun kyrkje – 800 år - utgitt av Skaun sokneråd

Schwach, Conrad Nicolai - Husabye - særtrykk i Trondhjems Adresseavis 1848. (notat fra utgravingene i 1848, Universitetsbiblioteket i Trondheim)

Undset, Sigrid - Kristin Lavransdatter, bind I – III